

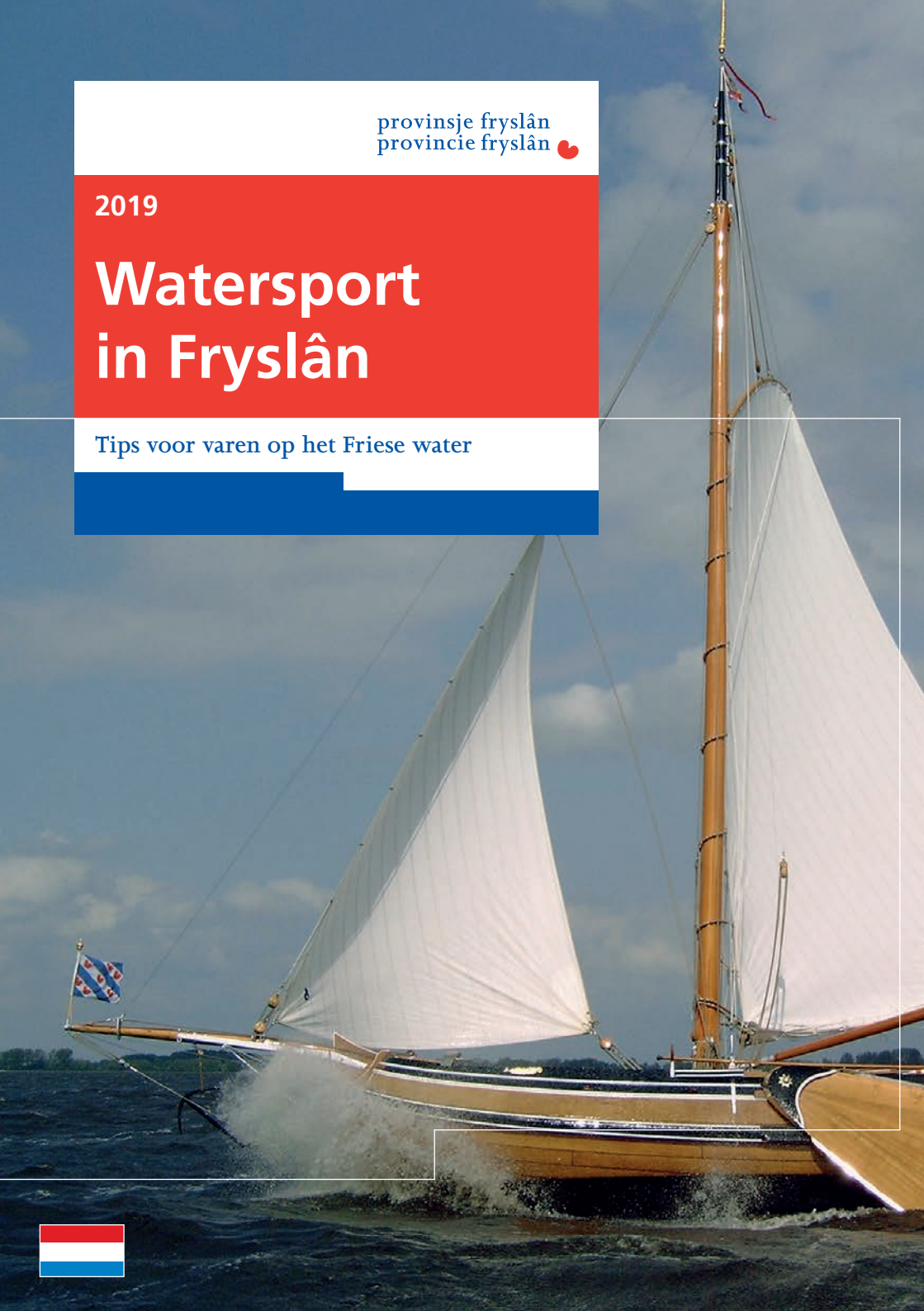
provinsje fryslân
provincie fryslân

2019

Watersport in Fryslân

Tips voor varen op het Friese water

Inhoudsopgave

Welkom in een Europees topgebied	3
Friese infra: de feiten	4
Varend visitekaartje jubileert	5
Fryslân Wetterlân	7
Wateragenda	8
Bruggen en sluizen	12
Samen veilig varen	13
De Afsluitdijk	16
Verkeersborden	18
Sportvissen in Fryslân	19
Toezicht op het water	20
Varen door Fryslân	23
Elektrisch varen	26
Recreatieschap Marrekrite	28
Vogelrustgebied	30
Holwerd aan Zee	32
Veilig zwemmen in open vaarwater	34
Zwemwaterlocaties	36
Werken aan mooie vaarwegen	38
Belangrijke telefoonnummers	39
Watersport app	40

Welkom in een Europees topgebied

Het toerisme zit in de lift. Vorig jaar hadden we een prachtige zomer en kende Nederland de grootste groei in het toerisme van de afgelopen tien jaar. In Fryslân zorgde Culturele Hoofdstad voor extra drukte. Niet alleen vanwege de vele extra activiteiten, ook vanwege nieuwe bestemmingen.

Zo zijn de fontein en in de elf Friese steden ware publiekstrekkingen. Ook het nieuwe bezoekerscentrum op de Afsluitdijk krijgt dagelijks meer aanloop dan verwacht.

Uit de ervaring van andere Culturele Hoofdsteden blijkt dat de drukte in de eerste jaren na zo'n feestelijke jaar aanhoudt. We willen hier dat het ook daarna niet afneemt. Want in Fryslân is genoeg te zien dat blijft boeien.

Niet voor niets kreeg onze provincie vorig jaar van Lonely Planet een derde plaats toebedeeld op de lijst van Europese bestemmingen die je niet mag missen. Vanzelfsprekend prees de reisgids Fryslân als aantrekkelijk watersportgebied.

Onze provincie heeft het voordeel dat er ondanks de toenemende drukte genoeg ruimte voor iedereen blijft. Als terugkerende watersporter weet u dat natuurlijk al. Als nieuwkomer in onze provincie gaat u dit meemaken.

Namens alle Friezen wens ik u een aangename tijd in Fryslân. Wat u over het varen moet weten, vindt u in deze brochure.

In soad wetterwille tawinske.

Mei freonlike groetnis,

Drs. A.A.M. Brok
Commissaris van de Koning
in de provincie Fryslân

Friese infra: de feiten*

6 aquaducten Bij een aquaduct loopt een weg of spoorweg onder het water door.

55 beweegbare bruggen Een beweegbare brug kan open en dicht. Zo kunnen schepen die te hoog zijn om onder de brug door te varen, de weg toch passeren.

198 faunavoorzieningen Een faunavoorziening zorgt ervoor dat dieren veilig de andere kant van een weg kunnen bereiken. Een voorbeeld is een dassentunnel of een ecoduct.

50 verkeersregelininstallaties Verkeersregelininstallatie (VRI) is de technische naam voor 'stoplichten'. Een VRI regelt het verkeer aan de hand van optische signalen: rood, oranje en groen.

131 vaste bruggen Bij een brug rijdt het verkeer over een verbinding (een weg) over het water. Het hangt er vanaf hoe hoog de brug is of er verkeer onder de brug door kan. Een vaste brug gaat namelijk niet open.

21 sluizen Een sluis is een scheiding tussen twee wateren, maar met deuren. Hierdoor is het mogelijk het waterpeil te beïnvloeden. Sluizen reguleren het waterpeil zodat schepen kunnen passeren.

81 tunnels Een tunnel loopt onder een weg of spoorweg door. In Fryslân liggen in totaal 81 tunnels. De kleinere zijn alleen bedoeld voor fietsers en voetgangers.

18 viaducten Een viaduct zorgt ervoor dat het verkeer over een weg, spoorweg of ander obstakel heen kan rijden.

Zorgeloos varen in Fryslân

De provincie Fryslân heeft meerdere wateren in beheer en onderhoud. De kwaliteit van ons water en de bereikbaarheid van onze vaarwegen vinden we erg belangrijk. Daarom verbeteren we ondiepe en smalle doorvaarten en hogen we bruggen op.

- 850 kilometer nautisch beheer vaarwegen
- 10109 hectare nautisch beheren meren
- 820 kilometer bodembeheer vaarwegen
- 219 kilometer oeverbeheer

We zorgen voor veilige wegen in Fryslân.

- 7.273.100 m² bermen
- 120 kilometer parallelweg
- 188 kilometer fietspad
- 526 kilometer rijbaan
- 820 kilometer sloot

* Het gaat om infra in beheer van provincie Fryslân.

Varend visitekaartje jubileert

Het Statenjacht Friso is het varende visitekaartje van de provincie Fryslân. Dit jaar viert de fraaie boeier een jubileumjaar. Het zeilschip kwam in 1894 van de werf Eeltsjebaes in Joure en was gebouwd in opdracht van de toenmalige commissaris van de Koningin. De Friso veranderde een aantal keren van eigenaar. In 1954 dreigde het schip te verkassen naar het buitenland. Dat vonden Friese ondernemers en de Koninklijke Zeilvereniging Oostergoo zonde. Zij kochten de Friso en schonken deze aan de provincie om in het belang van Fryslân en de Friese economie te gebruiken.

Sindsdien hebben de achtereenvolgende commissarissen van de Koning(in) en de gedeputeerden het Statenjacht gebruikt als idyllische vergadergelegenheid met duizenden gasten uit binnen- en buitenland. Over tal van onderwerpen die Fryslân raken. Ministers ontdooien zodra ze aan boord stappen, ondernemers zijn meteen verkocht aan de schoonheid van de Friese wateren.

Nu het Statenjacht 125 jaar bestaat en 65 jaar dienst doet als visitekaartje van de provincie zijn er dit jaar extra activiteiten. Zo was het schip present bij de beurs Boot Holland in Leeuwarden. Is er in mei in Grou een eerbetoon aan de overdracht van 1954. En ligt de Friso op heel wat plaatsen te pronk in de provincie.

Grote kans dat u vroeg of laat de jarige boeier tegenkomt op het Friese water.

Fryslân Wetterlân

U kunt in Fryslân op talloze manieren kennismaken met het water. Ga bijvoorbeeld zeilen met een traditioneel Fries skûtsje of huur een sloep en vaar door de grachten van een Elfstedenstad. Er zijn vele mogelijkheden om u boot aan te leggen in één van de prachtige Friese havens.

Bent u op zoek naar iets meer spanning? Probeer dan eens iets extremers, zoals (kite)surfen, flyboarden of wakeboarden. Door heel Fryslân vindt u verschillende surfspots waar het bij mooi weer goed toeven is. Daarnaast kunnen ook de SUP-liefhebbers in veel gebieden hun hart ophalen, zo is Leeuwarden bijvoorbeeld in opkomst als echte SUP-stad. Er wordt tegenwoordig zelfs een SUP-Elfstedentocht gehouden!

Alle wateractiviteiten vindt u op www.friesland.nl.

TIP

Boot huren

Ga naar <https://boothuren.friesland.nl>. Hier vindt u een overzicht van alle aanbieders van boten waar u geen vaarbewijs voor nodig heeft. De keuze is ruim en... u kunt direct boeken!

Wateragenda

Welkom in de mooiste watersportprovincie van Nederland! Ervaar het mooie waterlandschap en bezoek één van de vele activiteiten. In de Wateragenda zetten we ze voor u op een rijtje.

Opening watersportseizoen

13 april 2019

Zaterdag 13 april barst het watersportseizoen los in Fryslân! In verschillende dorpen en steden zijn activiteiten op en aan het water te doen. Breng bijvoorbeeld een bezoek aan de watersportdorpen Grou en Terherne of ga naar de Vlootdag in Harlingen.

Skûtsjesilen Langwar

13 en 14 april 2019 - Langweer

Elk jaar is in Langweer de start van het 'Skûtsjesizoen'. Voor het beste zicht volgt u de wedstrijden vanaf het water. Maar ook vanaf de wal, gewapend met een verrekijker of goede ogen, zijn de wedstrijden prima te volgen. Ga het dorp in en geniet van de gezellige sfeer!

Reuzedei

1 juni 2019 – Akkrum

Jaarlijks wordt er tijdens de Reuzedei in Akkrum gestreden om de felbegeerde titel van de NK Zonnebootrace. Rond half 8 's avonds verandert Akkrum in het Venetië van het Noorden. Kom met een eigen bootje of stap bij iemand in en geniet van intieme mini-concerten aan het water.

Kleine Sneekweek Zeilen 2019

30 mei t/m 2 juni 2019 – Sneekermeer

Vanaf Hemelvaartsdag zeilen jaarlijks rond de 300 schippers vier dagen met hun bemanning om de hoogste zeil-eer op het Sneekermeer. Bent u een liefhebber van livemuziek? Ga dan op de vrijdag van de Kleine Sneekweek naar de stappersavond in het centrum van Sneek.

Lemster Visserijdagen

21 t/m 23 juni 2019 – Lemmer

Tijdens de Lemster Visserijdagen hijst Lemmer vol trots de zeilen. Een deel van het feest speelt zich af rond de binnenhaven van Lemmer. In de Fiskerhaven (of Museumhaven) liggen veel authentieke Lemsteraken, met de historische Lemstersluis op de achtergrond. Shantykoren en vrolijke klanken verhogen de sfeer in het dorp.

Open Fries Kampioenschap Drakenbootraces

22 juni 2019 – Kollum

Spektakel, water, boten met mensen in vrolijke kleuren, teamspirit, competitie, straattheater en muziek: een greep uit de elementen die het Drakenbootfestival aantrekkelijk maakt voor deelnemers én toeschouwers. Elk jaar is het genieten bij het Drakenbootfestival aan de oevers van het Kollumer Kanaal.

Sneekweek

3 t/m 8 augustus 2019 – Sneek

De Sneekweek is het grootste en gezelligste binnenwater zeil-evenement van Europa: de perfecte combinatie van gezelligheid en sportiviteit. Gedurende de dag wordt er fanatiek gezeild op het Sneekmeer. Daarna is er gezelligheid op het eiland en in de stad.

Fries Kampioenschap Fierljeppen

10 augustus 2019 – Winsum

Het prominente Fierljeppen is, naast een cultuursport, ook een zeer atletische sport: zwaar om te beoefenen en spectaculair om naar te kijken. De 'ljeppers' klimmen tot wel tien meter in een polsstok om vervolgens met een grote zwaai, over het water, meer dan twintig meter verderop in het zand te landen.

Skûtsjesilen

SKS Skûtsjesilen: 27 juli t/m 9 augustus 2019

Iepen Fryske Kampioenskippen (IFKS): 9 t/m 17 augustus 2019

Iedereen die ook maar iets voor zeilen voelt, volgt de strijd tussen de skûtsjes op de voet. Skûtsjes zijn oude vrachtschepen die aan het

begin van de vorige eeuw werden gebouwd om turf, mest en andere lading bij de boerderijen te brengen.

Visserijdagen

28 t/m 31 augustus 2019 - Harlingen

De Friese havenstad Harlingen staat van 29 tot en met 31 augustus in het teken van de Visserijdagen. De bezoekers aan de stad worden vier dagen lang getraakteerd op muziek, zang, dans, folklore, kunst, gastronomie, markten, kermis, cultuur en sportieve activiteiten. En dat in een decor van ruim zeshonderd monumenten en een moderne visserij- en handelshaven.

Gondelvaart Aldeboarn

30 augustus 2019 – Aldeboarn

Met meer dan 8.000 bezoekers is de Gondelvaart in Aldeboarn één van de grootste culturele evenementen op het water in de provincie Fryslân. De stoet vaart door de rivier De Boarn over een lengte van ongeveer twee kilometer – in het donker – heen en terug.

SUP 11-CITY tour

7 en 8 september 2019

De 11e editie van de SUP11-city Tour start op 7 en 8 september. Dat is de non-stop versie, de Elfstedentocht in één keer paddelen op een SUP-board. Op 11 september start de 5-daagse variant.

Admiraliteitsdagen

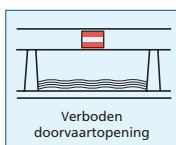
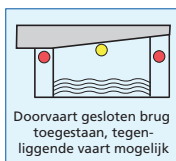
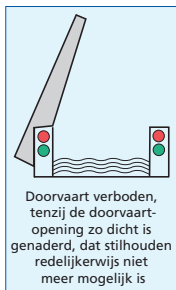
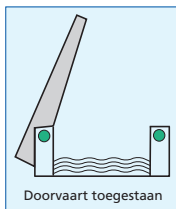
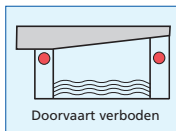
5 t/m 8 september 2019 – Dokkum

In het tweede weekend van september vindt hét maritieme en muzikale festival van het noorden plaats. Het festival is gratis toegankelijk en trekt jaarlijks tienduizenden mensen.

De Strontweek

18 t/m 26 oktober 2019 – Workum

In de Strontweek zijn er vier maritieme evenementen in havenstad Workum. Vervoer over water op basis van windkracht wordt dan voor even in ere hersteld. Wie brengt stront het snelst van Workum naar Warmond, en bloembollen weer terug?

Bruggen en sluisen

Kijk voor de actuele bedieningstijden op www.fryslan.frl/bedieningstijden of in de **Watersport-app**.

Wat te doen bij een brug of een sluis?

- Vaar zo ver mogelijk in de richting van de brug of sluis.
- Als het druk is op de weg worden de boten verzameld en moet u even wachten.
- Sluit achteraan aan en wacht uw beurt af.
- Wanneer de lichten groen en rood geven, kunt u in de richting van de brug varen. Dit is het teken dat de brug opengaat.
- Vaar bij een geopende brug vlot door.
- Strijk bij drukke bruggen zo mogelijk de zeilen en mast.
- Volg de aanwijzingen van de brug- en sluiswachters op.
- Is bij een wachtplaats het bord B.5 geplaatst, dan bent u verplicht voor dit bord te wachten. Ook als u niet wilt doorvaren, houdt u de doorvaart vrij.

Bruggen op afstand bediend

Niet op elke brug zit een brugwachter. Een brugwachter bedient soms verschillende bruggen, ook op afstand. Dit doet hij met behulp van camera's. Zorg daarom dat u uw schip binnen het bereik van de camera's afmeert. Zo kan de brugwachter zien of er schepen zijn die de brug willen passeren. Indien er een aanmeldknop aanwezig is, dient u daar op te drukken voor aanvraag van een bediening.

Brugseinen

De lichten bij bruggen zijn rood, groen en geel. Hiermee geeft de brugwachter seinen aan de scheepvaart. Dit zijn de belangrijkste brugseinen.

Samen veilig varen

'Varen doe je samen!' is het motto voor zowel de recreatievaart als de beroepsvaart. Om de veiligheid te vergroten gelden er, net als op de weg, ook verkeersregels op het water.

TIP

- Begin met een goede voorbereiding! Controleer uw schip, de motor, het peil van de olie en koelwater en de staat van de accu.
- Blijf uit de dode hoek van vrachtschepen. Een vuistregel; als u de schipper kunt zien, kan hij u ook zien;
- Anker niet bij bruggen, sluisen en in het midden van vaarwater;
- Voorkom laveren op drukke vaarroutes en houd het midden vrij voor grote schepen;
- Blijf uit de buurt van visnetten. Passeer de netten altijd aan de witte kant van het bord;
- Voer tijdig de juiste navigatieverlichting;
- Zwemmen in de vaargeul, bij bruggen, sluisen en wachtplaatsen is niet toegestaan;
- Voor alcoholgebruik gelden dezelfde regels als op de weg. Het maximale alcoholpromillage is 0,5.

Wie heeft voorrang?

- Kleine schepen (korter dan 20 meter) moeten voorrang verlenen aan grote schepen, passagiersschepen, veerponten en sleepboten;
- Een klein schip mag bij het vertrekken medewerking vragen van een ander klein schip;
- Hoofdvaarwater gaat voor nevenvaarwater. Schepen die stuurboordswal (rechts) houden in het hoofdvaarwater hebben voorrang op andere schepen, ongeacht de lengte en grootte.

Hoe snel mag u varen?

- Denk om uw vaarsnelheid en die van de overige scheepvaart. Een vrachtschip vaart soms sneller dan u verwacht;
- Voor de meeste wateren in Fryslân geldt een maximum vaarsnelheid van 6 of 9 km/u;
- Op het Van Harinxmakanaal, het Prinses Margrietkanaal en het Johan Frisokanaal geldt een maximumsnelheid 12,5 km/u;

Minimumleeftijd

- Alle boten langer dan 15 meter: 18 jaar (vaarbewijs verplicht);
- Snelle motorboot, jetski en waterscooter die sneller kunnen dan 20 km/u: 18 jaar;
- Motorboot en zeilboot, korter dan 15 meter, max. 20 km/u: 16 jaar;
- Open motorboot, korter dan 7 meter, max 13 km/u: 12 jaar;
- Zeil- en roeibootjes, korter dan 7 meter: alle leeftijden.

Wilt u snel varen?

Dat mag, maar uitsluitend op de daarvoor aangegeven gebieden. Die zijn met gele tonnen gemarkeerd. Hier mag alleen overdag snel worden gevaren en met name in de periode 30 april t/m 30 september. In deze periode mogen andere schepen hier niet voor anker gaan. Meer informatie over snelvaren vindt u op www.fryslan.frl/watersport.

Afgelopen jaar introduceerden wij de 'Snelvaarkaart'. Nieuwsgierig? Kijk op: www.varendoejesamen.nl/kenniscentrum/artikel/bekijk-de-overzichtskaart-snelvaargebieden.

Prinses Margrietkanaal (PM-kanaal)

Het PM-kanaal is een bijzonder stuk vaarwater. Samen met het Van Starckenborghkanaal en het Eemskanaal in Groningen maakt het onderdeel uit van de hoofdvaarweg Lemmer-Delfzijl voor de beroepsvaart. Op het PM-kanaal varen dan ook veel grote binnenvaartschepen. Om de veiligheid tussen recreatievaart en beroepsvaart te vergroten zijn alternatieve routes voor de recreatievaart in kaart gebracht.

Alternatieve routes PM-kanaal "Weg van de vaarweg"

Via een van de zeven aantrekkelijke alternatieve routes langs het PM-kanaal vaart u door de prachtige natuur en via leuke plekken naar je bestemming. Op de routes komt u geen bruggen tegen met pauzes, behalve op route 2 kent de Scharsterrijnbrug pauzes. En op route 6 via Wergea heeft u ook te maken met pauzetijden. De routes zijn te vinden in de interactieve kaart op www.fryslan.frl/kaarten.

www.varendoejesamen.nl
www.vaarweginformatie.nl
www.fryslan.frl/bedieningstijden

De Afsluitdijk

De Afsluitdijk is hét icoon van de Nederlandse Deltawerken. Aan de ene kant de zilte Waddenzee, aan de andere kant het weidse en zoete IJsselmeer. Van elkaar gescheiden door een 32 kilometer lange, kaarsrechte dijk. Al meer dan tachtig jaar is deze scheidslijn tussen de Waddenzee en het IJsselmeer een voorbeeld van wat er in Nederland mogelijk is als er geknokt moet worden tegen het water.

Tussen 2018 en 2023 wordt de Afsluitdijk vernieuwd. Na ruim 80 jaar trouwe dienst is de Afsluitdijk aan een opknapbeurt toe. De dijk moet veiliger worden. Deze grootschalige versterkingswerkzaamheden van het Rijk bieden een historische kans voor regionale overheden (samenwerkend als organisatie De Nieuwe Afsluitdijk) om enkele grote projecten uit te voeren. Zo worden er maatregelen getroffen om de ecologie te versterken en er komen nieuwe voorzieningen voor recreatie en toerisme. Kijk voor meer informatie op www.deafsluitdijk.nl.

 denieuweafsluitdijk
 Afsluitdijk2020

 DeNieuweAfsluitdijk
 denieuweafsluitdijk

Bezoek het Afsluitdijk Wadden Center

Het Afsluitdijk Wadden Center is de plek waar u het verhaal van onder andere Dutch Delta Design, Unesco Werelderfgoed Waddenzee, de Vismigratierivier en de vernieuwde, toekomstbestendige Afsluitdijk en het IJsselmeer kunt beleven.

Een interactieve beleefexpositie

In het Afsluitdijk Wadden Center bevindt zich een interactieve beleefexpositie. Hoofdthema is het (over)leven van de Nederlanders in de Delta, door de eeuwen heen en met het oog op de toekomst van klimaatverandering en zeespiegelstijging. Wilt u met droge voeten het wad ervaren? Ontdek het in de expositie.

Aquavista

Beleef door middel van een bijzondere vliegervaring het inspirerende achterland van de Afsluitdijk. Bezoekers kunnen in deze Aquavista show mee op een adembenemende rondvlucht over de regio. Ontspannen achterover leunend of voorover liggend, zweeft u over het achterland van de Afsluitdijk en bekijkt u al het moois in de regio door de ogen van de Grutto. Een tocht die u bijblijft...! Kijk voor meer informatie op www.afsluitdijkwaddencenter.nl.

SKOM

Trek gekregen? Voor een hapje en een drankje bent u welkom in SKOM: eten & drinken, het restaurant met vrij uitzicht over het altijd boeiende IJsselmeer en de Friese kust.

Afsluitdijk 1c, 8752 TP • Kornwerderzand • maandag t/m zondag 10:00 - 18:00 uur

Verkeersborden

Langs de vaarweg staan borden met verkeerstekens die aangeven wat wel en niet mag. Hieronder staan de belangrijkste borden op een rijtje.

verplichting de vaarsnelheid te beperken, zoals aangegeven in km/u

verboden hinderlijke waterbeweging te veroorzaken

verplichting de stuurboordzijde van het vaarwater te houden

verboden te ankeren en af te meren

verboden voor zeilschepen

marifoonkanaal voor nautische informatie, bijvoorbeeld kanaal 18

verplichting vóór het bord stil te houden onder bepaalde omstandigheden

verplichting bijzonder op te letten

beperkte doorvaarthoogte in meters

in-, uit- of doorvaren verboden

ontmoeten en voorbijlopen verboden

wachtplaats kleine schepen

Sportvissen in Fryslân 'Elts mei graach ris fiskje'

Fryslân is bij uitstek een provincie waar u kunt sportvissen. Of u nu een doelgericht specialist, een actief wedstrijdvisser of een zeevisser bent, óf dat u vist uit pure liefhebberij; met ruim 17.000 hectare viswater biedt Fryslân volop ruimte voor elke vorm van hengelsport.

Het spreekt voor zich dat ook het sportvissen aan regels is gebonden. Een vergunning is in alle omstandigheden verplicht. Als u al in het bezit bent van de VISpas, of voor jongeren de JeugdVISpas, voldoet u aan de voorwaarden voor de meeste wateren. Mocht u alleen in een korte periode willen sportvissen, omdat u bijvoorbeeld geniet van de welverdiende vakantie in Fryslân, dan kunt u een weekvergunning kopen. Deze zijn verkrijgbaar bij de VVV's en de Hengelsportwinkels in Fryslân, voor ongeveer 10 euro.

Met de app Visplanner wordt vissen nog leuker. U ziet gelijk welke mooie visstekken en -voorzieningen bij u in de buurt zijn. En wilt u weten welke vis u zojuist heeft gevangen? De app Vissengids heeft het antwoord.

Sportvisserij Fryslân is de overkoepelende hengelsportorganisatie voor de 31 Friese hengelsportverenigingen, waarbij meer dan 34.500 sportvissers zijn aangesloten. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het kantoor in Grou: 0566 - 624 455 of kijk op www.visseninfriesland.nl.

Toezicht op het water

De provincie Fryslân beheert en onderhoudt circa 850 kilometer vaarweg. Maar de provincie houdt ook toezicht op het water. Als vaarwegbeheerder is ze verantwoordelijk voor de veiligheid en doorstroming van het scheepvaartverkeer.

Nautisch handhavers

Tien nautisch handhavers (toezichthouders) varen zestien uur per dag en zeven dagen per week door Fryslân. Nautisch handhavers hebben een breed takenpakket. Hun taken bestaan onder andere uit het begeleiden van grote transporten, het optreden bij calamiteiten en het controleren van documenten bij de beroepsvaart.

Daarnaast geven de nautisch handhavers ter plekke voorlichting aan watersporters en beroepsschippers over de regels die op het water

gelden. Ze wijzen hen er ook op als het anders moet. Nautisch handhavers hebben bovendien opsporingsbevoegdheid. Als dat nodig is, schrijven ze een bekeuring uit of maken ze een proces-verbaal op bij zwaardere overtredingen.

Voorkom diefstal!

Jaarlijks worden ruim 1.200 boten en 2.100 buitenboordmotoren gestolen. De politie houdt toezicht op jachthavens, neemt aangiftes op en spoort criminelen op. U kunt ook helpen, voorkom diefstal!

- Leg de boot zo goed mogelijk vast aan een kabel of ketting met een goedgekeurd slot;
- Zorg voor een aanvullend elektronisch beveiligingssysteem, bijvoorbeeld een alarmsysteem of een vaartuigvolgsysteem;
- Zet uw postcode en huisnummer op een goed zichtbare plaats van uw boot, binnenboordmotor of buitenboordmotor;
- Haal uw motor van de boot of zorg dat er een goedgekeurd buitenboordmotorslot op zit;
- Niets erin, niets eruit: neem uw waardevolle spullen mee bij het verlaten van de boot.

TIP

Registreer!

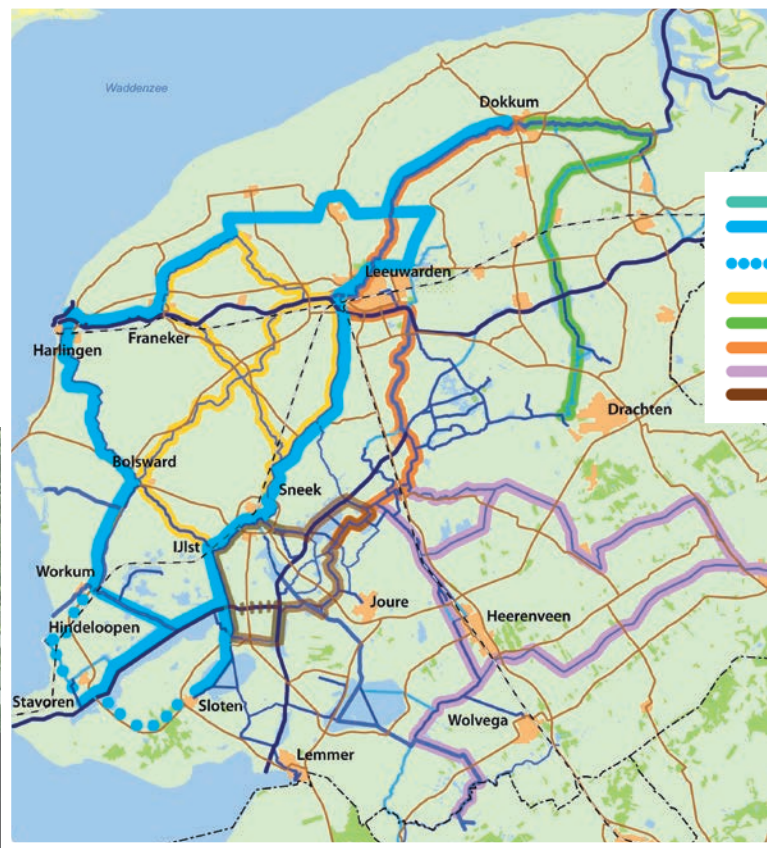
Wordt uw boot of buitenboordmotor toch gestolen, dan helpt het als u een gedetailleerde omschrijving kunt geven. Als u een registratiekaart invult, heeft u altijd alle gegevens bij de hand. U kunt de registratiekaart downloaden op www.stichtingvbv.nl/vaartuigen. Of maak gebruik van de app.

Aangifte doen

Is uw boot gestolen? Of is er iets uit uw boot gestolen? Doe dan aangifte! Dat kan via www.politie.nl of neem contact op met de politie via **0900 – 8844**.

Overlast?

Heeft u veel last van (geluids-)overlast? Geef dit dan door aan de havenmeester of de politie via **0900 – 8844**. Bij aanhoudende overlast en na een waarschuwing worden de veroorzakers de haven uitgestuurd en eventueel wordt geluidsapparatuur in beslag genomen.

Varen door Fryslân

Een dag het Friese water beleven? Vaar dan één van de vele vaar-routes die Fryslân te bieden heeft. Bij de meeste routes is het mogelijk om op verschillende locaties op te stappen.

Rondje Súdwest

Opstapplaats: Harlingen, Franeker of Leeuwarden

Het rondje 'Súdwest' is een 'staande mast route'. De vaarroute gaat over de Friese meren en over kleine vaarten, waarvan de Wymerts tussen Bolsward en IJlst met zijn rietkragen en kleine dorpjes en bruggen een van de mooiste is van Fryslân. U komt langs gezellige dorpjes zoals Heeg en langs de stadjes Workum, Bolsward en IJlst.

Lits-Lauwersmeerroute

Opstapplaats: Drachten

Vaar onbelemmerd langs pittoreske dorpjes, nieuwe passantenplaat-sen en interessante bezienswaardigheden. Deze mooie vaarroute verbindt de Friese meren en het Lauwersmeer met de plaatsen Drachten en Dokkum.

Turfroute

Opstapplaats: Akkrum, Heerenveen, Driewegsluis, Echternbrug en De Veenhoop

Het andere Fryslân, met bossen, veenkoloniën en heidevelden: dat is de zuidoostelijke hoek van de provincie. Al in de zestiende eeuw begon de aanleg van een netwerk aan vaarwegen waarover turfschippers hun vracht naar het westen van het land brachten. Over die vaarwegen gaat de Turfroute door Zuidoost-Fryslân, het westelijk deel van Drenthe en de kop van Overijssel.

TIP

Ga naar www.friesland.nl of download de app 'Routes Friesland Style'!

Elfstedenroute

Opstapplaats: één van de elf steden

Of de Elfstedentocht 's winters geschaatst kan worden is ieder jaar weer afwachten. Maar zeker is dat u hem nu kunt varen. Sinds 2013 is de hele Elfstedenvaartroute geschikt voor pleziervaartuigen met een maximale diepgang van 1.30 meter en een maximale doorvaarthoogte van 2.50 meter. Start in Leeuwarden of in één van de andere steden. Een route vol bezienswaardigheden!

Aquaductroute

Opstapplaats: Stavoren

Varen door het zuidwestelijk deel van de Friese meren is nog aantrekkelijker geworden. De bouw van vijf aquaducten geeft de watersporter ruim baan: in plaats van wachten voor bruggen is het nu lekker doorvaren. De volgende aquaducten maken deel uit van de route: het Galamadammen-Akwadukt bij Koudum, het Ie-Akadukt bij Woudsend, het Jeltseleat-Akwadukt bij Hommerts, het aquaduct Hooidammen bij Sneek en het Geau-Akwadukt bij IJlst.

Woudaaproute

Opstapplaats: Sneek

De Woudaaproute laat het hele gezin genieten van het Friese merengebied. Vaar langs Terherne, Langweer, Woudsend en Heeg. Tijdens de praamtocht beleven de kinderen spannende avonturen als

polstokspringen, vloten bouwen en moeraswandelen. Deze route is te varen met schepen tot een maximale masthoogte van 11.50 meter.

Staandemastroute

Opstapplaats: Dokkum

Van Dokkum, varend rondom Leeuwarden en van de Friese hoofdstad naar Terherne. Naar de rust van de weilanden en dorpen... en weer terug. Een prachtige vaartrip voor schepen met een staande mast. Vergeet niet om ook de hoofdstad zelf te verkennen!

Route Oudkerk

Opstapplaats: Snakkerburen

Deze route voert langs het van de Elfstedentocht beroemde bruggetje van Bartlehiem vanaf waar u richting het pittoreske dorpje Oudkerk vaart. Vanaf Oudkerk vaart u via 'De Moark' richting de 'Tegeltjes-brêge' (Tegeltjesbrug) waar het zeker de moeite loont om even aan te leggen om de foto's te bekijken van de deelnemers aan de Elfstedentocht. Misschien ziet u nog iemand die u kent!

Kleiroute

Opstapplaats: Franeker

De Kleiroute voert onder andere langs de sfeervolle dorpen Dongjum, Boer, Ried, Berltsum (Berlikum) en Menaam (Menaldum). Al varend kunt u genieten van de afwisselende natuur in een bijzonder boeiende omgeving. Onderweg zijn op diverse plaatsen voorzieningen om aan te leggen. Vanaf deze plaatsen kunt u prachtige wandelingen of fietstochten maken. De Kleiroute is minimaal 1.50 diep. De bruggen hebben een doorvaarthoogte van 2.50 meter.

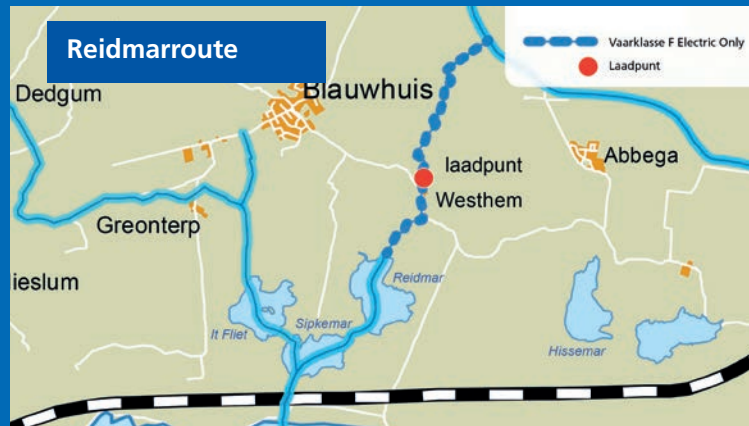
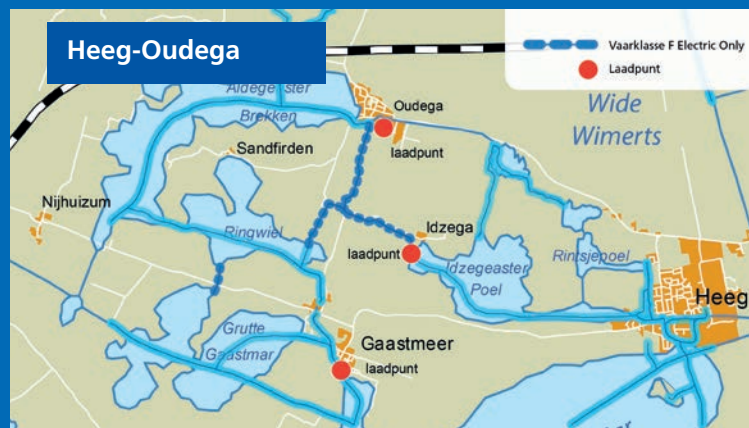
Middelseeroute

Opstapplaats: Sneek

De historische Middelseeroute, onderdeel van de Elfstedentocht, was lang geleden al een belangrijke vaarverbinding tussen Leeuwarden en Sneek. Nu is het voor motorboten en zeilboten met een goedstrijkbare mast een goed alternatief voor het drukke Prinses Margrietkanaal. Maximale doorvaarthoogte is 2.50 meter.

Elektrisch varen

Liefhebbers van schoon en fluisterstil varen opgelet: voor het vaar-seizoen van 2019 heeft Fryslân maar liefst drie electric-only routes. Hier varen alleen elektrisch of hybride aangedreven sloepen. Gaat u liever suppen (Stand Up Paddling) of kanoën? Ook dan kunt u terecht op de electric-only routes. De link naar de elektrische oplaad-punten kaart vindt u op www.fryslan.frl/waterrecreatie.

Recreatieschap Marrekrite: gratis aanleggen midden in de natuur

In Fryslân vindt u midden in de natuur, op de meest bijzondere plekjes, meer dan 3.500 Marrekrite-aanlegplaatsen. Hier mag u maximaal drie dagen gratis blijven liggen en kunt u genieten van de Friese natuur. Marrekrite onderhoudt en beheert deze vrije ligplaatsen, zorgt op heel veel plaatsen voor afvoer van recreatieafval, zorgt dat er gemaaid en gesnoeid wordt en onderhoudt de fiets- en wandelknooppuntnetwerken. Recreatieschap Marrekrite doet dit namens de Provincie Fryslân en de deelnemende Friese gemeenten.

Wimpel

Het onderhouden van de Marrekrite-aanlegplaatsen kost veel geld. Wij stellen uw bijdrage dan ook erg op prijs. Door het kopen van de Marrekritewimpel draagt u direct bij aan het in stand houden van vrije ligplaatsen in Fryslân! De wimpel is te koop via de website van Recreatieschap Marrekrite, bij de vrijwilligers in het veld en via een groot aantal verkooppunten. Kijk voor meer informatie op www.marrekrite.frl.

Schaf ook het routeboekje 'Zwerven in Fryslân' aan! Als u de Wimpel 2019 koopt, kan dit voor slechts € 5 euro.

MarBoei: vast en vrij op de mooiste plekken

De MarBoei is een boei van kunststof met een groot oog aan de bovenkant. Het aanmeren aan een MarBoei is veel gemakkelijker dan het aanleggen aan een steiger of voor anker gaan. Er hoeft maar één lijntje te worden vastgemaakt. De wind houdt het schip automatisch weg van de boei. De MarBoeien liggen op bijzondere plekken in het Friese water. Maar voor wie wil, is de boei meer dan een ligplaats. Het kan namelijk ook een poëtische ankerplaats zijn. Kijk op www.marboei.frl voor de gedichten die horen bij de MarBoeien.

Verantwoord vuilwater lozen

Recreatieschap Marrekrite, provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân maken het watersporters zo makkelijk mogelijk om hun vuilwater verantwoord af te geven. Dit kan trouwens al langer bij meer dan honderd jachthavens in Fryslân, maar ook bij drie drijvende vuilwaterstations. Alle vuilwaterstations zijn te vinden op www.vuilwatervangjeop.nl en in de Watersport App.

Hûskes

De 'Hûskes' zijn drijvende zuiveringsstations waar watersporters passerend gratis hun vuilwatertank kunnen legen. Schippers hoeven niet speciaal naar een jachthaven; ze kunnen eenvoudig aanmeren bij een 'Hûske', de tank legen en weer doorvaren. Gemak dient de mens. Bovendien zijn de drijvende vuilwaterstations duurzaam en zelfvoorzienend. De zonnepanelen op het dak wekken de benodigde stroom op. Het vuilwater wordt ecologisch gezuiverd en schoon teruggestort op het water. Sinds 2018 zijn de hûskes voorzien van een toiletvoorziening. De toiletten zijn gratis te gebruiken.

Foto: Hans Pietersma

Ziet u een gele boei? Vogelrustgebied!

In de winterperiode komt u gele boeien tegen op verschillende plekken in de Friese Meren en Alde Feanen. Deze boeien markeren de vogelrustgebieden voor een groot aantal bijzondere vogelsoorten. Bijvoorbeeld de wintertaling, de slobbeend en het nonnetje. Tussen 1 oktober en 1 april vragen we u deze gebieden niet in te varen.

De gebieden liggen langs de oevers van de meren in het ondiepe water, maar nooit in vaargeulen. U vindt de gele boeien bij:

- De Fluezen;
- De Aldegeaster Brekken;
- De Wite Brekken en Swarte Brekken;
- De Alde Feanen;
- De Snitser Mar.

Het belang van vogelrustgebieden

Om de vogels in het Merengebied te behouden, is winterrust van belang. De vogels hebben de vogelrustgebieden nodig om voldoende aan te sterken voordat ze naar hun zomergebieden vertrekken om te nestelen. Iedere keer dat ze onnodig opvliegen, verliezen ze wat van hun energievoorraad.

Natura 2000

De vogelrustgebieden zijn aangewezen als Natura 2000-gebied. Dit is een natuurgebied met internationale waarde vanwege de aanwezigheid van verschillende vogelsoorten. Met deze erecode willen we ervoor zorgen dat deze soorten behouden worden.

Melden van activiteit in vogelrustgebieden

Vogeltellers houden de activiteiten in de vogelrustgebieden in de gaten. Zij controleren de gebieden eens in de paar weken.

Ziet u zelf een bootje of andere activiteit in de rustgebieden?

Dan horen wij dat graag. U kunt dit melden door te mailen naar vogelrust@fryslan.frl. Geef hierbij aan:

- om welk type voertuig het gaat. Een jacht, zeilboot, sloep, motorbootje, visbootje of overige;
- of er watervogels zijn (Ja/Nee);
- of de persoon een toezichthouder is (Ja/Nee);
- eventuele opmerkingen.

U vindt de vogelrustgebieden ook in Watersport-app. Samen werken we aan het behoud van onze prachtige Friese natuur!

Holwerd aan Zee

Doorbraak voor mens en natuur

Holwerd aan Zee werkt aan het herstel van de verbinding tussen de Waddenzee en de kust. Via een bevaarbare doorgang, door de kwelder en een schutsluis in de zeedijk, ontstaat een zout beleefmeer met eb en vloed. Zo komt er een binnendijks gebied met een boulevard, toeristische voorzieningen, natuurbeleving, vogelbroedeilanden, vismigratie en zout adaptieve landbouw.

Uniek!

De doorbraak in de dijk maakt Holwerd met staande mast bereikbaar vanaf de Waddenzee. Door het beleefmeer, de voorzieningen en verblijfsrecreatie wordt het gebied voor een brede groep toeristen aantrekkelijk. Dé plek om natuur, cultuur en historie in Werelderfgoed Waddenzee te beleven.

Boost voor Noardeast-Fryslân

Holwerd aan Zee is goed voor de werkgelegenheid in de regio. Het zal de verwachte krimp en leegstand verminderen. Door meer omzet en banen wordt verdere afname van het voorzieningenniveau, denk aan winkels en bedrijven, voorkomen en zullen ook andere dorpen langs de kust mee profiteren. Een boost dus voor de héle kust van Noardeast-Fryslân!

Samen sterk voor Holwerd aan Zee

Het project 'Holwerd aan Zee' wordt getrokken door de werkgroep uit het dorp. De werkgroep werkt samen met bewoners, agrariërs, natuurorganisaties en andere organisaties in de omgeving. De samenwerkende partijen hebben de ambitie om Holwerd aan Zee in 2023 te realiseren. Volgende fase is de staande mast route naar Dokkum en de transformatie van de pier van Holwerd tot d  Groene Loper van het Wad.

Veilig zwemmen in open water

Fryslân is een provincie met veel water. In de zomer wordt veel gezwommen in het Friese water. Voor uw veiligheid en gezondheid is het verstandig om te zwemmen in door de provincie aangewezen officieel zwemwater. Vanaf het zwemseizoen in 2014 houdt de Friese Uitvoeringsdienst Milieu en Omgeving (FUMO) de veiligheid en kwaliteit van de aangewezen zwemwateren in de gaten. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de waterbeheerders en de beheerders van de zwemlocaties.

TIP

Veiligheid

De aangewezen zwemplekken worden gecontroleerd op veiligheid en waterkwaliteit. Zwemmen in open water blijft wel altijd op eigen risico. Er kunnen bijvoorbeeld glasscherven, puin of andere obstakels op de bodem liggen. Ook kunnen stromingen en voorbij varende schepen voor gevaar zorgen. Neem altijd uw eigen veiligheid in acht. Dit kunt u doen door:

- het checken van de waterkwaliteit via www.zwemwater.nl;
- vooraf te bellen met de zwemwatertelefoon (058 - 292 56 50);
- niet alleen te gaan zwemmen;
- niet te duiken in troebel of ondiep water;
- zo weinig mogelijk water binnen te krijgen;
- geen afval te laten slingeren;
- u aan de regels te houden;
- te letten op de informatie op de borden bij de zwemlocaties.

Waarschuwing, negatief zwemadvies of zwemverbod

Tijdens het zwemseizoen (van mei tot oktober) nemen de waterschappen of Rijkswaterstaat ten minste één keer per maand een monster van het water. Dit monster wordt onderzocht op de aanwezigheid van ziekteverwekkende bacteriën. Meestal is het Friese zwemwater goed. Maar toch kan het voorkomen dat de waterkwaliteit niet goed is.

Mocht er iets aan de hand zijn, dan geven we een waarschuwing af. In ernstige gevallen geven we een negatief zwemadvies of wordt er een zwemverbod ingesteld. Wanneer u na het zwemmen in open water

klachten krijgt, neem dan contact op met de huisarts of de GGD (088 - 22 99 222) en meld het via de zwemwatertelefoon.

Botulisme

Tijdens een warme zomer is de kans op botulisme (verhoogd) aanwezig. Botulisme is een vergiftiging waaraan vooral watervogels en vissen doodgaan. Wanneer u (veel) vissen en/of watervogels ziet drijven in het water, meld dit dan bij het waterschap via het milieu-alarmnummer 058 - 212 24 22.

Blauwalgen

Algen en wieren komen van nature voor in het water en vormen meestal geen risico. Maar soms zijn de blauwgroene of heldergroene drijflagen giftig. Zwemmen op plaatsen waar deze drijflagen voorkomen, wordt sterk afgeraden. Bij een vergiftiging door blauwalgen kunt u last krijgen van hoofdpijn, maag- en darmstoornissen, huiduitslag, oorpijn, oogirritaties of gezwollen lippen.

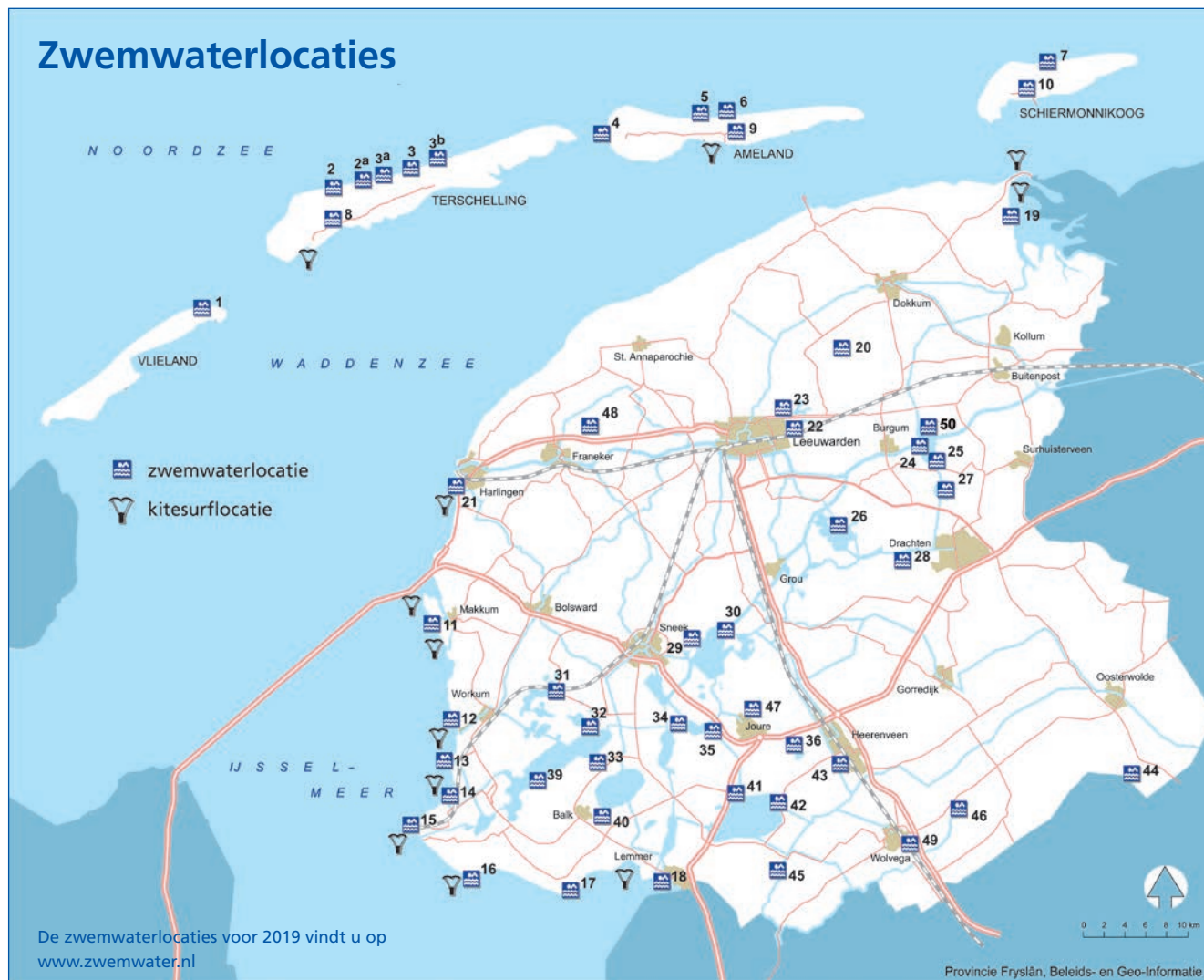
Zwemmersjeuk

Zwemmersjeuk wordt veroorzaakt door de larfjes van een parasiet. De larfjes leven gewoonlijk op watervogels, maar kunnen ook op de huid terecht komen. Wanneer dit gebeurt, kunt u rode jeukende bultjes krijgen. Meestal verdwijnen deze na enige dagen weer vanzelf.

Contact

Voor meer informatie over waarschuwingen, adviezen en zwemverboden en/of klachten kunt u terecht op: www.zwemwater.nl en bij de zwemwatertelefoon 058 - 292 56 50.

Zwemwaterlocaties

Kitesurfgebieden

Westerzeedijk (Harlingen)	1 apr tot 1 sep	Hindeloopen tot aan badpaviljoen	gehele jaar
Hoek van Bant (Dongeradeel)	1 jun tot 1 okt	Mirns Klif	gehele jaar
Kornwerderstrand	1 mei tot 1 okt	Stavoren bij de Potvis	gehele jaar
It Soal (Workum)	1 sep tot 1 jun	Westzijde veerdam Nes (Ameland)	gehele jaar
Holle Poarte (Makkum)	1 okt tot 1 mei	Groene Strand (Wadzijde)	gehele jaar
Strand Lemmer	1 okt tot 1 mei	West-Terschelling	gehele jaar

voorzieningen:

- drijflijn
- zandstrand
- parkeergelegenheid
- toiletten
- douches
- restaurant, paviljoen, snackbar.

Noordzee

1. Badstrand Badhuis	Oost-Vlieland		•	•	•	•
2. Badstrand West aan Zee	Terschelling		•	•	•	•
2a. Midsland aan Zee	Terschelling		•	•	•	•
3. Badstrand Hoorn	Terschelling		•	•	•	•
3a. Badstrand Formerum	Terschelling		•	•	•	•
3b. Badstrand Oosterend	Terschelling		•	•	•	•
4. Badstrand Hollum	Ameland		•	•	•	•
5. Badstrand Nes	Ameland		•	•	•	•
6. Badstrand Buren	Ameland		•	•	•	•
7. Badstrand Prins Bernhardweg	Schiermonnikoog		•	•	•	•

Eilanden

8. Duinmeertje Hee	Hee	•	•	•	•	•
9. De Vleyen	Nes	•	•	•	•	•
10. Berkenplas	Schiermonnikoog	•	•	•	•	•

IJsselmeer

11. De Holle Poarte	Makkum	•	•	•	•	•
12. It Soal	Workum	•	•	•	•	•
13. Badpaviljoen	Hindeloopen	•	•	•	•	•
14. Molkwerum	Molkwerum	•	•	•	•	•
15. It Súdstrand	Stavoren	•	•	•	•	•
16. Mirns Klif	Mirns	•	•	•	•	•
17. De Hege Gerzen	Oudemirdum	•	•	•	•	•
18. Lemsterstrand	Lemmer	•	•	•	•	•

Fryslân, vaste land

19. Oostmahorn	Oostmahorn	•	•	•	•	•
20. Eeltsjemaar	Rinsumageast	•	•	•	•	•
21. Harlingerstrand	Harlingen	•	•	•	•	•
22. Lytse Wielen	Leeuwarden	•	•	•	•	•
23. Grutte Wielen	Leeuwarden	•	•	•	•	•
24. Dagrecreatie terrein Klein Zwitserland (Sumar)	Burgum	•	•	•	•	•
25. Eastermar	Eastermar	•	•	•	•	•
26. Zwemplaats Earnewâld	Earnewâld	•	•	•	•	•
27. De Leien	Rottevalle	•	•	•	•	•
28. Smeliester Sân	Smalle Ee	•	•	•	•	•
29. Pottenstrand	Sneek	•	•	•	•	•
30. Terherne	Terherne	•	•	•	•	•
31. Aldegeaster Brekken	Oudega	•	•	•	•	•
32. Heeg	Heeg	•	•	•	•	•
33. Indijk	Indijk	•	•	•	•	•
34. Langwarder Wielen	Langweer	•	•	•	•	•
35. Woudfennen	Joure	•	•	•	•	•
36. Nannewiid	Oudehaske	•	•	•	•	•
39. De Lange Hoek	Elahuizen	•	•	•	•	•
40. Zwem- en surfcentrum	Balk	•	•	•	•	•
41. De Ulesprong	Sint Nicolaasga	•	•	•	•	•
42. Rohel	Rohel	•	•	•	•	•
43. De Heide	Heerenveen	•	•	•	•	•
44. Canadameer	Appelscha	•	•	•	•	•
45. De Driesprong	Langelille	•	•	•	•	•
46. Spokeplas	Noordwolde	•	•	•	•	•
47. Skipsleat	Joure	•	•	•	•	•
48. De Swanneblom	Slappeterp	•	•	•	•	•
49. De Vlinderslag	Wolvega	•	•	•	•	•
50. Swimplak Blauwhoek	Jistrum	•	•	•	•	•

Werken aan mooie vaarwegen

In totaal is de provincie Fryslân eigenaar van ongeveer 850 kilometer vaarweg. Die vaarwegen willen we graag goed bevaarbaar houden. Daarom werken we het hele jaar door aan het verdiepen van de wateren, het aanpassen van bruggen en het sterker maken van oevers.

De afgelopen jaren is er veel werk verzet. De Stationsbrug in Franeker is klaar, net als de Warrebrug nabij Tijnje. Aan de Turfroute is veel aan de oevers gedaan. Sinds vorig jaar wordt een aantal bruggen op afstand bediend vanuit it Swettehûs op bedrijventerrein De Zwette in Leeuwarden. Dit jaar komen daar nog minstens 5 bruggen bij. Hierdoor verdwijnen de pauzes en het klompgeld voor de watersporters.

Dit jaar kijken we onder andere uit naar de oplevering van de biocomposiet fietsbrug Ritsumasyl over het Van Harinxmakanaal. De provincie Fryslân slaat een innovatieve weg in; dit is de eerste bio-composiet brug in het openbare wegennet.

Hinder?

De meest ingrijpende werkzaamheden voeren we zoveel mogelijk buiten het vaarseizoen uit. Hinder melden we tijdig via de website www.vaarweginformatie.nl en via twitter @ScheepvaartFRL.

Belangrijke telefoonnummers

Algemeen alarmnummer.....	112
GGD Fryslân.....	088 - 229 92 22
Centrale Meldpost IJsselmeergebied.....	088 - 79 73 300
Milieualarmnummer.....	058 - 212 24 22
(Water)Politie.....	0900 - 8844
Provincie Fryslân (algemeen).....	058 - 292 59 25
Provincie Fryslân (vaarwegtelefoon).....	058 - 292 58 88
Recreatieschap De Marrekrite.....	058 - 212 85 81
Sportvisserij Fryslân.....	0566 - 624 455
Wetterskip Fryslân.....	058 - 292 22 22
Zwemwatertelefoon.....	058 - 292 56 50

Colofon

Redactie
Afdeling Communicatie
provincie Fryslân
Postbus 20120
8900 HM Leeuwarden
provincie@fryslan.frl

Baas! Communicatie
Klein Schavernek 26
8911 BV Leeuwarden
info@baascommunicatie.nl

Vormgeving
Klaas Pot, provincie Fryslân

Fotografie
Klaas Pot, Fotobureau Het
Hoge Noorden, Johannes de
Vlugt, Sportvisserij Fryslân,
Sifra Okkema, Merk Fryslân

Druk en oplage
Rekladruk, Giekerk
13.000 exemplaren

Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen, gekopieerd of vermenigvuldigd op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de provincie Fryslân.

© provincie Fryslân 2019.

App voor watersporters

Speciaal voor alle zeilers, vaarders en zwemmers in Fryslân is er de Watersport app. Hiermee heeft u altijd actuele informatie bij de hand over brugtijden en plekken waar u veilig kunt zwemmen. De app is gratis verkrijgbaar voor Apple en Android.

